

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 30.08.2024 r.

Znak: WZPS-3.431.1.10.2023.IS

Aleksandra Mazan
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Baniach

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 2285 ze zm.) zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 27 lutego – 2 marca 2023 r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Baniach.

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zawarte zostały w protokole kontroli z dnia 23 lipca 2024 r., który został podpisany przez Panią bez zastrzeżeń 5 sierpnia 2024 r., przedstawiam Pani wystąpienie pokontrolne.

Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami¹.

W kontrolowanym okresie stanowisko Dyrektora zajmowały dwie osoby:

- Pani Elżbieta Rozpondek - od 27 sierpnia 1990 r. - 25 listopada 2022 r.;
- Pani Aleksandra Mazan - od 26 listopada 2022 r. do dnia zakończenia kontroli.

W wyniku analizy akt osobowych ustalono, że osoby kierujące Ośrodkiem posiadały kwalifikacje wymagane na stanowisku kierownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

W Ośrodku zatrudnionych było 3 pracowników socjalnych, w pełnym wymiarze czasu pracy. Należało, zatem stwierdzić, że na dzień kontroli stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka był zgodny z art. 110 ust. 11 ustawy.

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna

Zgodnie z art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej przy wykonywaniu zadań pracownik socjalny jest obowiązany, m. in. podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w ww. szkoleniach. Jednak, w okresie poddanym kontroli, pracownicy socjalni nie brali udziału w szkoleniach podnoszących kwalifikacje zawodowe, co było sprzeczne z ww. przepisem ustawy o pomocy społecznej.

Gmina Banie posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, którą przyjęto Uchwałą XXIII/212/2017 Rady Gminy Banie z dnia 16 października 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Banie na lata 2017 -2023. W strategii nie określono ram finansowych, należy zatem uznać, że w kontrolowanym okresie Strategia nie zawierała wszystkich elementów określonych w art. 16b ust. 2 ustawy o pomocy społecznej.

W Strategii wymieniono wskaźniki realizacji strategii, jednak nie posiadały one wartości początkowych i docelowych. Z uwagi na to, trudno określić w jakim stopniu zostały osiągnięte cele wskazane w informacji przekazanej do urzędu gminy. Należy zaznaczyć, że wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań/zadań w ramach realizacji Strategii (proces monitoringu, ewaluacji). Umożliwiają dokonanie bieżącej oceny dotyczącej postępów w procesie wdrażania strategii. Warto wyodrębnić zestaw wskaźników ilościowych (policzalnych) i jakościowych (opis zmian jakościowych, które będą miały miejsce już w trakcie lub po zrealizowaniu zadania) wszystkich podmiotów realizujących strategię. W dokumencie strategicznym, zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach został wskazany jako koordynator realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Banie na lata 2017-2023. Jednocześnie stwierdzono, że proces monitoringu Strategii realizowano w sposób określony w Strategii.

W kontrolowanym okresie opracowano „Ocenę Zasobów Pomocy Społecznej” wskazaną w art. 16 a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Dokument został przedłożony Radzie Gminy w Baniach oraz sejmikowi województwa w ustawowym terminie.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, w kontrolowanym okresie przedkładano do Rady Gminy w Baniach coroczne sprawozdanie z działalności Ośrodka, wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej.

Zgodnie z obowiązującym podczas kontroli brzmieniem art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Ustalono, że sprawozdania przekazywano w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

W kontrolowanym okresie Gmina udzielała schronienia tymczasowego osobom bezdomnym w schronisku dla osób bezdomnych, natomiast nie zapewniała miejsc w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni i noclegowni. Udzielanie schronienia,

zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Zgodnie z art. 48a ust. 1 i ust. 4 ustawy, udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych oraz w ogrzewalni. Biorąc pod uwagę zamknięty katalog form, poprzez które gmina udziela schronienia oraz ich wzajemne uzupełnianie się, każda gmina powinna realizować ww. zadanie własne poprzez zapewnienie miejsc w każdej ze wskazanych form.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b oraz ust. 11c ustawy o pomocy społecznej, Gmina Banie zgłosiła do rejestru wojewody miejsca, w których udziela schronienia tymczasowego w schronisku dla osób bezdomnych oraz wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

W dniu kontroli Gmina Banie nie posiadała uchwały w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Poinformowano Panią o konieczności powołania przez Radę Gminy w Baniach uchwały, regulującej ww. zasady odpłatności, zgodnie z art. 97 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej. Po zakończeniu czynności kontrolnych powołano Uchwałę Nr XLI/351/2023 Rady Gminy Banie w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych lub w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. W związku z powyższym należy uznać, że nieprawidłowość została wyeliminowana i odstępuję od wydania zalecania w tym obszarze.

W kontrolowanym okresie Gmina zabezpieczała potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przez kierowanie do domów pomocy społecznej dla osób przewlekłe psychicznie chorych. Dodatkowo Ośrodek zapewniał wsparcie w zakresie poradnictwa specjalistycznego ze strony psychologa i pracowników socjalnych. Gmina nie świadczyła specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi określonych w art. 18 ust. 1 pkt 3 u.p.s., które należą do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę.

Zgodnie z art. 46 ustawy o pomocy społecznej Gmina Banie świadczyła poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, osobom i rodzinom, które miały trudności lub wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Gmina nie prowadziła mieszkań treningowych lub wspomaganych (do listopada 2023 r. mieszkań chronionych), określonych w art. 53 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Jednak z uwagi na to, że ww. przepis w aktualnym brzmieniu obowiązuje od dnia 1 listopada 2023 r., odstąpiono od oceny sposobu realizacji określonego w nim zadania. W związku z tym odstępuje od wydania zalecania w tym zakresie.

Jednocześnie informuję, że obligatoryjny charakter ww. zadania wymaga od Gminy, w szczególności zbadania potrzeb w zakresie prowadzenia miejsc w mieszkaniach

treningowych lub wspomaganych oraz podjęcia niezbędnych uregulowań w tym obszarze i odzwierciedlenia wyników badania w dokumentach strategicznych.

Zgodnie z art. 45 ustawy o pomocy społecznej pracownicy socjalni świadczyli, na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym, pracę socjalną. Ustalono, że ww. formę wsparcia dokumentowano w prawidłowy sposób.

W oparciu o przedłożone do analizy dokumenty ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej poprzez przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej oraz świadczenie pracy socjalnej.

W toku czynności kontrolnych stwierdzono następujące uchybienia i nieprawidłowości:

Decyzje administracyjne znak: GOPS.PS.7000.4.54.2022 z dnia 19 sierpnia 2022 r. oraz GOPS.PS.7000.251.4-08.18.08.3.2022 z dnia 3 stycznia 2022 r., przyznające zasiłek stały, zrealizowano przed uprawomocnieniem się ww. decyzji. W związku z tym poinstruowano Panią, że zachodzi konieczność odbierania od klientów oświadczenia określonego w art.127a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572), co pozwoli wyeliminować wypłatę świadczeń przed uprawomocnieniem się decyzji administracyjnej, od której służy odwołanie. Uchybienie nie miało wpływu na przyznane świadczenie i poinstruowano Panią o konieczności realizowania decyzji po ich uprawomocnieniu. Powyższe wskazano w treści protokołu na str. 12.

Ponadto, w sprawie zakończonej decyzją znak: GOPS.PS.7000.4.54.2022 z dnia 19 sierpnia 2022 r., przyznającą zasiłek stały, podanie o pomoc nie zostało opatrzone datą wpływu, w związku z czym trudno określić, kiedy rzeczywiście wszczęto postępowanie administracyjne, w sprawie o przyznanie badanego świadczenia. Zgodnie z art. 61 § 3 k.p.a. datą wszczęcia postępowania na żądanie strony jest dzień doręczenia żądania organowi administracji publicznej. Brak daty na podaniu strony powoduje, że nie sposób określić, kiedy nastąpił moment, który należy traktować jako początek biegu terminu do załatwienia sprawy przez właściwy organ, co odpowiada regule określonej w art. 35 § 3 k.p.a. Prócz tego, brakowało dat na oświadczeniach strony, wskazanych w treści protokołu na str. 13, stanowiących materiał dowodowy w postępowaniu administracyjnym. Poinstruowano Panią, że zachodzi konieczność opatrywania datą wniosków i dokumentów mających znaczenie dla postępowania administracyjnego. Jak wskazano w treści protokołu na str. 12 – 13 na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia określonych wymogów w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. poz. 893).

Oprócz tego, w przypadku osoby, która na podstawie decyzji znak: GOPS.PS.7000.251.4-08.18.08.3.2022 z dnia 3 stycznia 2022 r., stale korzystała z pomocy w formie zasiłku stałego nie przeprowadzono aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego (cz. IV) w terminie określonym w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Powyższe opisano w treści

protokołu na str. 13, a podczas kontroli udzielono Pani instruktażu o konieczności wzmożenia nadzoru nad terminowym sporządzaniem aktualizacji rodzinnych wywiadów środowiskowych, w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy. W związku z powyższym odstępuję od wydania zaleceń pokontrolnych.

Nadto jak wskazano w treści protokołu na str. 14 w decyzjach administracyjnych, przyznających pomoc w formie zasiłku stałego jako organ wydający decyzję wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, co stanowiło naruszenie ogólnej zasady wyrażonej w art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 609 z późn. zm.).

W sprawie, opisanej w treści protokołu na str. 15, zakończonej decyzją znak: GOPS.PS.7001.25.38.2022 z dnia 30 maja 2022 r., przyznającą zasiłek okresowy, od strony postępowania odebrano oświadczenie o dochodach z miesiąca kwietnia 2022 r., jednakże w oświadczeniu brakuje informacji czy dochód ten w maju 2022 r. był dochodem utraconym. Podczas kontroli udzielono Pani instruktażu w zakresie ustalania, czy w chwili złożenia wniosku dana osoba/rodzina dysponuje dochodem wskazanym w miesiącu poprzedzającym jego złożenie. W związku z powyższym odstępuję od wydania zalecenia pokontrolnego w tym zakresie.

Ponadto, w sprawie wskazanej również na str. 15, zakończonej decyzją administracyjną znak: GOPS.PS.7001.18.37.2022 z dnia 25 maja 2022 r., przyznającą pomoc w formie zasiłku okresowego, podanie o pomoc nie zostało opatrzone datą wpływu, w związku z czym trudno określić, kiedy rzeczywiście wszczęto postępowanie administracyjne, w sprawie o przyznanie świadczenia.

W sprawie opisanej w treści protokołu na str. 15 – 16, zakończonej decyzją administracyjną znak: GOPS.PS.7001.12.63.2022 z dnia 19 września 2022 r., przyznającą pomoc w formie zasiłku okresowego, świadczenie rentowe strony postępowania było obciążone zaległościami komorniczymi, z tytułu zaległych alimentów, a pracownik socjalny nie ustalił wysokości kosztów komorniczych i sądowych, które wchodziły w skład kwoty potrącannej ze świadczenia ZUS. W związku z czym ustalono, że dochód strony został błędnie ustalony, tj. sprzecznie z art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 77 § 1. k.p.a. Dodatkowo w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego sprawy, w rubryce, pt. „Inne formy pomocy” wskazano cyt.: „Sporządzenie wywiadu środowiskowego. Zebranie dokumentacji celem udzielenia pomocy.” Ww. uchybienie nie miało wpływu na pomoc udzieloną klientowi i została Pani poinstruowana, że wywiad jest sposobem pozyskiwania informacji i zbierania materiału dowodowego w sprawie, natomiast kwestionariusz jest sposobem utrwalania zebranych informacji. W związku z tym odstępuję od wydania zalecenia w powyższym zakresie.

W sprawie, opisanej na str. 17, zakończonej decyzją znak: GOPS.PS.7002.28.32.2022 z dnia 31 stycznia 2022 r., przyznającą zasiłek celowy w kwocie 60 zł na zakup opału i żywności, pomoc nie wpłynęła na poprawę sytuacji klienta. Powyższe stanowiło naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Dodatkowo w treści uzasadnienia decyzji wskazano, kwota przyznanego świadczenia wynika z ograniczonych środków finansowych na udzielenie

pomocy, jednak okoliczność ta nie wynikała jednoznacznie z ustaleń czynionych w decyzji, co stanowiło naruszenie art. 7 i art. 77 k.p.a. Ponadto osoba ubiegająca się o pomoc nie miała dochodu i spełniała warunki kwalifikujące do przyznania pomocy w formie zasiłku okresowego, który przyznano w kwocie 388 zł oraz do pomocy w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”, której nie udzielono. Należy więc uznać, że rodzaj, forma i rozmiar świadczenia określone w art. 3 ust. 3 nie były odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Powyższe wskazano w treści protokołu na str. 17.

Realizacja decyzji znak: GOPS.PS.7002.16.20.2023 z dnia 20 stycznia 2023 r., przyznającej zasiłek celowy na częściową dopłatę do czynszu, w okresie styczeń - kwiecień 2023 r., nastąpiła przed jej uprawomocnieniem. Świadczenie przyznano w formie comiesięcznych wypłat, co było sprzeczne z art. 39 ustawy o pomocy społecznej. Dodatkowo zasiłek celowy przyznano w formie bezgotówkowej, płatne przelewem na konto Gminy Banie, pomimo tego, że w treści decyzji nie wskazano art. 11 ustawy o pomocy społecznej, tj. podstawy prawnej upoważniającej do realizacji świadczenia pieniężnego w formie bezgotówkowej. Powyższe opisano w treści protokołu na str. 17 – 18.

Realizacja decyzji znak: GOPS.PS.2.1.2023 z dnia 16 stycznia 2023 r., przyznającej zasiłek celowy na częściowe zaspokojenie potrzeb (m.in. opłatę czynszu), w okresie styczeń - marzec 2023 r., nastąpiła przed jej uprawomocnieniem. Oprócz tego, świadczenie przyznano w formie comiesięcznych wypłat, co było sprzeczne z art. 39 ustawy o pomocy społecznej. Dodatkowo ustalono, że numer na decyzji administracyjnej różni się od numeru decyzji wskazanego w potwierdzeniu odbioru decyzji, jednak z uwagi na to, że uchybienie nie miało wpływu na udzielone świadczenie, odstępuję od wydania zalecenia w tym zakresie. Powyższe opisano w treści protokołu na str. 18.

Realizacja decyzji znak: GOPS.PS.7002.18.134.2022 z dnia 4 listopada 2023 r., przyznającej zasiłek celowy (jednorazowo), nastąpiła przed jej uprawomocnieniem. Dodatkowo na potwierdzeniu odbioru decyzji nie odnotowano daty jej odebrania przez stronę. Ponadto na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Powyższe również opisano w treści protokołu na str. 18.

Realizacja decyzji znak: GOPS.PS.7002.44.116.2022 z dnia 20 września 2022 r., przyznającej specjalny zasiłek celowy, nastąpiła przed uprawomocnieniem się decyzji administracyjnej. Dodatkowo w treści decyzji nie wskazano szczególnej okoliczności do przyznania świadczenia, a dokumentacja nie wskazywała na to, że strona ma ograniczone środki na zakup żywności. Specjalny zasiłek celowy powinien być traktowany jako wyjątkowa, szczególna pomoc doraźna na konkretny cel bytowy, w sytuacji, gdy uzyskiwany dochód przekracza ustawowe kryterium dochodowe, a jego uznaniowy charakter wymaga dokonania szczegółowych ustaleń co do istnienia uzasadnionej potrzeby oraz możliwości samodzielnego jej zaspokojenia. Powyższe wskazano w treści protokołu na str. 19 – 20. Ponadto stwierdzono, że na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Prócz tego w ww. kwestionariuszu, w rubryce pn. „Inne formy pomocy”

wskazano, cyt.: „Sporządzenie wywiadu środowiskowego. Zebranie dokumentacji celem udzielenia pomocy.” Uchybienia dotyczące kwestionariusza wywiadu nie miały wpływu na pomoc udzieloną klientowi i została Pani poinstruowana, że wywiad jest sposobem utrwalania zebranych informacji.

Jak wskazano w treści protokołu na str. 20 – 21, w sprawie zakończonej decyzją znak: GOPS.PS.7002.46.161.2022 z dnia 19 grudnia 2022 r., przyznającą specjalny zasiłek celowy nie udokumentowano wydatków na leki i leczenie, co było sprzeczne z art. 7 i art. 77 k.p.a. Ponadto na podaniu strony brak daty wpływu. Dodatkowo stwierdzono, że na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych we wzorze określonym rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Ponadto realizacja decyzji administracyjnej znak: GOPS.PS.7002.46.50.2022 z dnia 25 marca 2022 r., przyznającej tej samej osobie specjalny zasiłek celowy, znajdującej się w aktach, nastąpiła przed uprawomocnieniem się decyzji administracyjnej i tak samo jak wcześniej wskazano, na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w ww. rozporządzeniu.

W decyzjach administracyjnych znak: GOPS.PS.7004.3.2022 z dnia 24 lutego 2022 r., GOPS.PS.7004.1.2022 z dnia 18 lutego 2022 r. oraz GOPS.PS.7004.2.2022 z dnia 24 lutego 2022 r. i GOPS.PS.7004.2.2022 z dnia 25 kwietnia 2022 r., przyznających zasiłki celowe w sytuacji zdarzeń losowych, jako organ wydający decyzję błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Powyższe wskazano w treści protokołu na str. 22.

Decyzja administracyjna znak: GOPS.PS.7013.6.29.2022 z dnia 26 września 2022 r. przyznająca posiłki dla dzieci w szkole, została zrealizowana przed jej uprawomocnieniem. Ponadto na podaniu strony brak daty wpływu. Prócz tego w kwestionariuszu wywiadu, w części D pt. „Plan pomocy i działań na rzecz osoby lub rodziny” nie odzwierciedlono kwoty dochodu rodziny oraz dochodu na osobę. Powyższe opisano w treści protokołu na str. 25.

Jak wskazano w treści protokołu na str. 25 – 26, w sprawie zakończonej decyzją administracyjną znak: GOPS.PS.7013.7.5.2023 z dnia 13 stycznia 2023 r., przyznającą pomoc w formie posiłku, w zaświadczeniu o dochodach dorosłego członka rodziny wnioskodawcy, podano w kwotę netto, co jest sprzeczne z art. 8 ust. 3 u.p.s. Prócz tego jako organ wydający błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dodatkowo na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W treści protokołu na str. 26 (akapit drugi) wskazano, że w sprawie zakończonej decyzją administracyjną znak: GOPS.PS.7013.5.3.2022 z dnia 3 stycznia 2022 r., przyznającą pomoc w formie posiłku stwierdzono, że na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Oprócz tego jako organ wydający błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Decyzja znak: GOPS.PS.7013.9.24.2022 z dnia 1 września 2022 r., przyznająca pomoc w formie posiłku w szkole, została zrealizowana przed jej uprawomocnieniem. Oprócz tego

jako organ wydający błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Dodatkowo na wniosku o pomoc brakuje daty wpływu do Ośrodka. Powyższe wskazano w treści protokołu na str. 26, w trzecim akapicie.

W sprawie zakończonej decyzją administracyjną znak: GOPS.PS.7013.13.23.2022 z dnia 1 września 2022 r. przyznającą pomoc w formie posiłku, na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Ponadto dochód strony określono na podstawie notatki służbowej, w której nie wyszczególniono elementów określonych w art. 8 ust. 2 u.p.s. Pouczono kierownika o konieczności ustalania dochodu klientów Ośrodka na podstawie zaświadczeń o dochodach, z wyszczególnieniem elementów określonych ww. przepisem. Oprócz tego jako organ wydający błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Powyższe wskazano treści protokołu na str. 26, w ostatnim akapicie.

W decyzjach administracyjnych, wskazanych w treści protokołu na str. 27, przyznających świadczenie pieniężne z Programu „Posiłek w Szkole i w domu”, znak:

- GOPS.PS.7002.45.49.2022 z dnia 23 marca 2022 r.,
- GOPS.PS.7002.45.83.2022 z dnia 24 czerwca 2022 r.,
- GOPS.PS.7002.13.55.2022 z dnia 7 kwietnia 2022 r.,
- GOPS.PS.7002.11.12.2022 z dnia 17 stycznia 2022 r.,
- GOPS.PS.7002.63.140.2022 z dnia 21 listopada 2022 r.,
- GOPS.PS.7002.65.142.2022 z dnia 24 listopada 2022 r.

(łącznie w 6 z 7 sprawdzonych spraw), na wnioskach o pomoc brakuje daty wpływu do Ośrodka. Dodatkowo ww. decyzje oraz decyzję znak: GOPS.PS.7002.11.90.2022 z dnia 8 lipca 2022 r., przyznającą świadczenie pieniężne z Programu, zrealizowano przed ich uprawomocnieniem, a jako organ wydający ww. decyzje błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

W decyzji administracyjnej znak: GOPS.7020.3.3.2020 z dnia 6 marca 2020 r., przyznającej usługi opiekuńcze, nie ustalono miejsca świadczenia usług opiekuńczych, co było sprzeczne z art. 50 ust 5 ustawy o pomocy społecznej, co opisano w treści protokołu na str. 29, w akapicie pierwszym.

W sprawie zakończonej decyzją znak: GOPS.UO.7022.4.4.2022 z dnia 3 lutego 2022 r., przyznającą usługi opiekuńcze, osoba, której przyznano świadczenie miała osoby zobowiązane do pomocy, jednakże w podstawie decyzji nie wskazano art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie, z którym usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Ponadto w decyzji nie ustalono miejsca świadczenia usług opiekuńczych, co było sprzeczne z art. 50 ust 5 ww. ustawy. Dodatkowo w treści decyzji, błędnie oznaczono datę jej wydania, co stanowiło to pomyłkę. Dodatkowo stwierdzono różnice między ilością usług wskazanych w rozstrzygnięciu decyzji, a ilością usług wskazaną w planie pomocy kwestionariusza wywiadu środowiskowego. Oprócz tego jako organ wydający decyzję błędnie

wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Nadto na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Powyższe opisano w treści protokołu na str. 29, w akapicie drugim.

Decyzja znak: GOPS. UO.7022.7.8.2020.2021 z dnia 25 marca 2021 r., przyznająca usługi opiekuńcze, nie wskazywała miejsca świadczenia usług opiekuńczych, co było sprzeczne z art. 50 ust 5 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w podstawie decyzji nie wskazano art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej pomimo tego, że osoba, której przyznano świadczenie niepieniężne miała osoby zobowiązane do pomocy. Dodatkowo ustalono, że w trakcie realizacji usług opiekuńczych nastąpiła zmiana uchwały Rady Gminy Banie, a co za tym idzie zmiana tzw. „widełek %”. Dochód strony również uległ zmianie, która przekroczyła 10% kryterium dochodowego, jednak nie zmieniono decyzji, w części dotyczącej odpłatności klienta, co było sprzeczne z art. 106 ust. 3b u.p.s. Dodatkowo stwierdzono, że w rozstrzygnięciu decyzji nieprecyzyjnie określono ilości godzin przyznanych usług. Podczas kontroli poinstruowano Panią, że określanie wymiaru usług opiekuńczych w rozstrzygnięciu decyzji, powinno być formułowane w sposób kategoryczny. W związku z powyższym odstępuję od wydania zalecenia w tym zakresie. Oprócz tego jako organ wydający decyzję błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ponadto na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Powyższe wskazano w treści protokołu na str. 29 - 30.

W decyzji znak: GOPS.UO.7022.3.3.2022 z dnia 15 lutego 2022 r., przyznającej usługi opiekuńcze, nie ustalono miejsca świadczenia usług opiekuńczych, co było sprzeczne z art. 50 ust 5 ustawy o pomocy społecznej. Ponadto w podstawie decyzji nie wskazano art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej pomimo tego, że osoba, której przyznano świadczenie niepieniężne miała osoby zobowiązane do pomocy. Dodatkowo, w trakcie realizacji usług opiekuńczych nastąpiła zmiana uchwały Rady Gminy Banie, a co za tym idzie zmiana tzw. „widełek %”, jednak Ośrodek nie dokonał zmiany decyzji, w części dotyczącej odpłatności klienta pomimo tego, że było to uzasadnione nowym brzmieniem uchwały. Ponadto, jako organ wydający decyzję błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Oprócz tego na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego, znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Powyższe ujęto w treści protokołu na str. 30 – 31.

W treści protokołu na str. 31 – 32 wskazano, że w sprawie zakończonej decyzją znak: GOPS.PS.70201.3.2022 z dnia 7 marca 2022 r., kierująca do domu pomocy społecznej, wydana została po upływie terminu określonego w art. 35 k.p.a. Ponadto Ośrodek nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 36 k.p.a., tzn. nie poinformował strony o przyczynie niezakończoności sprawy w terminie oraz nie wskazał nowego terminu załatwienia sprawy. Złożyła Pani wyjaśnienia dotyczące przebiegu sprawy, które były zbieżne z dokumentacją zgromadzoną w toku sprawy, które zostały przyjęte. Dodatkowo Ośrodek podejmował niezbędne czynności, w celu ustalenia sytuacji strony, bez zbędnej zwłoki. W związku z tym,

że uchybienie terminu załatwienia sprawy nie miało wpływu na pomoc udzieloną stronie, udzielono Pani instruktarzu w zakresie załatwiania spraw zgodnie z art. 35 k.p.a. W związku z powyższym odstępuję od wydania zalecenia w tym zakresie. Ponadto jako organ wydający decyzję błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Oprócz tego na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego, znajduje się pieczęć Ośrodka, która nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Powyższe wskazano w treści protokołu na str. 31 – 33.

W sprawie wskazanej w protokole na str. 33, zakończonej decyzją administracyjną znak: GOPS.PS.7012.2.2022 z dnia 13 lipca 2022 r., kierującą do schroniska dla osób bezdomnych, na wniosku o pomoc brakuje daty wpływu do Ośrodka.

W sprawie opisanej w treści protokołu na str. 33 – 34, w podstawie prawnej decyzji administracyjnej znak: GOPS.PS.7012.1.1.2022 z dnia 4 stycznia 2022 r., kierującej do schroniska dla osób bezdomnych, nie wskazano art. 48a ustawy o pomocy społecznej, który określa pomoc w postaci udzielenia tymczasowego schronienia. Zamiast ww. przepisu w treści podstawy prawnej wskazano art. 36 pkt 2 lit i ww. ustawy, który klasyfikuje schronienie jako świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej. Jednocześnie ustalono, że w badanej decyzji administracyjnej, przyznającej świadczenie niepieniężne w formie skierowania do schroniska dla osób bezdomnych, treść uzasadnienia była dostosowana do zasiłku celowego, który jest świadczeniem pieniężnym, wg. klasyfikacji określonej w art. 36 u.p.s. Nadto treść ww. uzasadnienia dotyczy innej osoby i wskazuje dochód, gdy w rzeczywistości strona ubiegająca się o pomoc w formie schronienia tymczasowego nie posiadała dochodu (w miesiącu poprzedzającym ten, w którym strona złożyła wniosek o pomoc). W dalszej kolejności, w sprawie nie wydano decyzji nakładającej konieczność ponoszenia opłat za pobyt w miejscu schronienia tymczasowego pomimo tego, że decyzją znak: GOPS.PS.7001.22.2022 z dnia 5 stycznia 2022 r. wnioskodawcy przyznano zasiłek okresowy. Brak ustalenia odpłatności za pobyt w schronisku było sprzeczne z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej. Przy czym decyzją znak: GOPS.PS.7002.2.2022 z dnia 5 stycznia 2022 r., wydaną w dniu następującym, po dniu wydania decyzji kierującej do schroniska, stronie przyznano zasiłek celowy w okresie styczeń - marzec 2022 roku, w formie bezgotówkowej na opłacenie pobytu w schronisku dla osób bezdomnych, a przyznana pomoc była płatna przelewem na konto bankowe schroniska dla osób bezdomnych, wg. obciążenia. Przyznanie ww. zasiłku celowego nie miało uzasadnienia, ponieważ na stronę nie nałożono obowiązku opłaty za pobyt w nim. Ponadto zasiłek celowy wydano na okres kilku miesięcy, co stanowiło naruszenie art. 39 ustawy o pomocy społecznej. Oprócz tego dokumentacja i treść decyzji nie odzwierciedlały przesłanek do realizacji zasiłku celowego w formie bezgotówkowej na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Przyznanie zasiłku celowego na opłacenie pobytu w schronisku świadczy o błędnej klasyfikacji świadczenia. Zgodnie z art. 36 pkt 2 lit. i ustawy o pomocy społecznej udzielenie schronienia jest świadczeniem niepieniężnym, natomiast zasiłek celowy określony w art. 36 pkt 1 lit. c ww. ustawy jest świadczeniem pieniężnym. Dodatkowo jako organ wydający decyzję błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Opisana w treści protokołu na str. 34 – 35, decyzja administracyjna znak: GOPS.PS.7012.3.3.2022 z dnia 24 października 2022 r., kierująca do schroniska dla osób bezdomnych, nie wskazuje w podstawie prawnej art. 48a ustawy o pomocy społecznej, który określa pomoc w postaci udzielenia tymczasowego schronienia oraz art. 97 ust. 1 u.p.s., który określa odpłatność za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Zamiast ww. przepisów w treści podstawy prawnej wskazano art. 39 ww. ustawy, określający przyznanie zasiłku celowego, który jest świadczeniem pieniężnym. Ponadto zachodzi sprzeczność pomiędzy rozstrzygnięciem decyzji a treścią jej uzasadnienia. Dodatkowo osobie, której przyznano pomoc w formie schronienia tymczasowego, nie ustalono odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych, co stanowiło naruszenie art. 97 ust 1a zgodnie ustawy o pomocy społecznej. Dodatkowo ustalono, że decyzję zrealizowano przed jej uprawomocnieniem. Oprócz tego jako organ wydający decyzję błędnie wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Uchybienia w zakresie pieczęci, na kwestionariuszach rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz błędnego oznaczenia organu wydającego decyzje i realizowania decyzji przed ich uprawomocnienie nie miały wpływu na przyznanie świadczeń z pomocy społecznej. W związku z czym odstępuję od zaleceń w tych zakresach.

Jednocześnie, informuję, że zasadnym jest umieszczanie na kwestionariuszu rodzinnego wywiadu środowiskowego pieczęci Ośrodka, spełniającej wymogi określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jak również oznaczanie Wójta Gminy Banie jako organu wydającego decyzje administracyjne, wydawane z jego upoważnienia przez inne osoby i realizowanie decyzji administracyjnych dopiero gdy staną się one ostateczne i prawomocne, czyli zgodnie art. 16 § 1 i § 3 k.p.a. nie służy już od nich odwołanie w administracyjnym toku instancji (albo wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy) oraz że nie można zaskarżyć ich do sądu administracyjnego. Zgodnie z art. 14 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r., poz. 572), jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

W odniesieniu do wskazanych w treści protokołu uchybień i nieprawidłowości wyeliminowanych, nie mających wpływu na przyznanie świadczenia oraz w stosunku, do których udzielono Pani instruktażu w dniu kontroli, nie sformułowano zaleceń pokontrolnych.

Stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości wynikały z braku rzetelności podczas sporządzania dokumentacji, należytego nadzoru oraz z braku szkoleń w ramach podnoszenia kwalifikacji określonych w art. 119 ust. 2 pkt 6 ustawy o pomocy społecznej.

Za stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości odpowiedzialne są osoby zajmujące stanowisko Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Baniach, tj.:

- Pani Elżbieta Rozpondek - w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 25 listopada 2022 r.;
- Pani Aleksandra Mazan - w okresie od 26 listopada 2022 r. do 2 marca 2023 r., tj. do dnia zakończenia kontroli.

W wyniku kontroli kompleksowej przeprowadzonej w dniach 25 - 27 kwietnia 2017 r., która obejmowała zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli, działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie z uchybieniami, a pismem z dnia 6 czerwca 2017 r., Kierownikowi Ośrodka zalecono podjęcie działań zmierzających do przyjęcia przez Radę Gminy Banie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że zalecenie pokontrolne zostało zrealizowane.

W związku z powyższym na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

jako zalecenia zwykłe:

w obszarze pomoc dla klienta

1. zapewnienie możliwości udzielania pomocy w formie schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni i noclegowni., z wykorzystaniem dostępnych procedur określonych przepisami ustawowymi, zgodnie z art. 16 ustawy o pomocy społecznej,
2. przyznawanie zasiłku celowego, specjalnego zasiłku celowego pod warunkiem zwrotu określonego odpowiednio w art. 39 oraz art. 40 i art. 41 ustawy o pomocy społecznej, w formie świadczenia jednorazowego,
3. rodzaj, formę i rozmiar świadczenia przyznawać odpowiednio do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, zgodnie z art. 3 ust. 3,

w obszarze decyzji

1. ustalanie miejsca świadczenia usług opiekuńczych w decyzjach przyznających świadczenie, zgodnie z art. 50 ust 5 ustawy o pomocy społecznej,

w obszarze dokumentacji Ośrodka

1. prowadzenie dokumentacji spraw w sposób umożliwiający określenie początku biegu terminu do załatwienia, co będzie odpowiadało regułom zawartym w art. 35 § 3 oraz art. 61 § 3 k.p.a.
2. dokumentowanie ustaleń dokonanych z klientem w formie pisemnych oświadczeń, stanowiących materiał dowodowy zgodnie z art. 77 § 1 k.p.a. oraz art. 105 ustawy o pomocy społecznej,

w obszarze procedur Ośrodka

1. systematyczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych, pracowników socjalnych, poprzez udział w szkoleniach określonych w art. 119 ust 2 pkt 6, w szczególności z zakresu ustawy o pomocy społecznej i k.p.a.
2. wzmożenie nadzoru Kierownika Ośrodka nad rzetelnością dokumentacji zebranej i sporządzonej w toku postępowań administracyjnych, w tym nad treścią decyzji administracyjnych - w zakresie prawidłowego określania podstawy prawnej oraz spójności rozstrzygnięcia i uzasadnienia.

jako zalecenia znaczące:

w obszarze wydawania decyzji:

1. ustalanie dochodu, osób ubiegających się o pomoc w formie świadczeń pieniężnych, zgodnie z art. 8 ust. 3 i ust. 4 ustawy o pomocy społecznej,
2. ustalanie odpłatności za usługi opiekuńcze zgodnie z art. 106 ust 3b ustawy o pomocy społecznej.
3. ustalanie odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych zgodnie z art. 97 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

.....

Odpowiedni podpis na oryginale

Do wiadomości:

Pan
Arkadiusz Augustyniak
Wójt Gminy Banie